

Tak trochu vánoční kázání / Rút 4, 13 – 22 /

Olomouc 3. 8. 2025

Bratři a sestry, už v prvním kázání na knihu Rút jsme si pověděli, jakými způsoby Bůh jedná s lidmi v biblickém světě. A vyjádřili jsme a vyjadřujeme důvěru, že i ten náš svět dnešní není bez jeho péče. Že i dnes s námi jedná. Jsou dvě místa v knize Rút, kde je výslovně napsáno, co Hospodin udělal. V první kapitole Noemi po létech uslyší, že se rozpomenul na svůj lid a dal mu chléb. A zde v kapitole poslední slyšíme, že Hospodin dopřál Rút, aby otěhotněla a porodila syna. Ale to vše mezi tím, to přece není nic jiného, nežli Boží jednání, ač skryté. Bůh zde nekoná žádné zázračné divy, ale přece jedná a koná v lidských příbězích. Jedná a koná skrze odvážné jednání a konání lidí. Ponouká a motivuje člověka, aby se nebál rozhodovat a odvážně dokázal někdy zajít až na pomyslnou hranu toho, co je společensky akceptovatelné.

Ale vraťme se k tomu, co zaznělo jako pokračování té betlémské radosti, o které jsme mluvili posledně. V Betlémě se narodilo dítě. Moábské Rút se narodil syn. To není samozřejmé! Vzpomeňme na to, že v Božím lidu byly i ženy neplodné. Byly a ještě budou. Ale Rút se narodil syn a Hospodin jí ho dopřál. A opět zazní požehnání, tentokrát pro Noemi. Bůh tě nenechal bez zastánce. Toto dítě ti vrátí sílu k životu a bude o tebe ve stáří pečovat. Je to náhrada za tvoje nejbližší, které jsi ztratila. Vždyť ho porodila snacha, která tě tolik miluje a která je pro tebe dokonce lepší, nežli sedm synů. Ano, je to jakoby se narodil syn přímo Noemi, i když ona s dítětem nemá pokrevně vůbec nic společného. Stane se mu chůvou a toto dítě bude jednou jejím zastáncem. To slovo zde dostává nový obsah. Ochránce, opora. A považte, sousedky mu dají jméno Obéd. Sousedky. Připusťme to, že tchýně a babičky mohou mít někdy takový vliv, aby rozhodovaly o jménech dětí. Ale sousedky? To už je snad příliš – a dobrý důvod k tomu, aby se tomu vzepřela jeho skutečná matka. Jenže nikdo to tady neproblematizuje – ani Rút, a dokonce ani Bóaz. Bude to Obéd, což znamená Ctitel Hospodinův. Ty sousedky mohly být ženy, které patřily do Bóazova domu a rodu. A dítě je takto přijato do rodinného společenství. Ale stejně nám tento moment ukazuje, že toto dítě v tom městě vlastně patří tak trochu všem.

Noemi už není mara – tedy trpká, jak sama sebe ještě nedávno nazývala. Je to žena, které se dostalo velké radosti. A taky smíme vědět, že nazývat někoho synem nebo dcerou není jen záležitost biologická. Je přece možno mít někoho

za syna nebo dceru a přitom je neporodit. Mateřství nebo otcovství nemusí vždycky souviset jen s naší lidskou reprodukcí. Existuje přece taky mateřství a otcovství duchovní. A lidé přece vychovávají taky děti, které přivedl na svět někdo jiný. A mají je stejně rádi.

No a jsme u závěrečných veršů knihy, kde čteme jména rodokmenu - a jeto rodokmen krále Davida. To první čeho si všimneme, je jistě to, že ačkoli měl Bóaz zachovat jméno zemřelému Machlónovi, jeho jméno tam není. A není tam ani jméno Elímelecha. Je tam Bóaz, i když je jenom zastáncem. Jakoby tady Pán Bůh přehodil výhybku jinam. Rodová linie k Davidovi by přece měla jít přes Elímelecha a Noemi – a najednou jde přes Bóaze. Takové jsou Boží cesty v dějinách. Nejsme to my lidé, kdo udáváme rozhodující směr. Je to Bůh, který mění naše zaběhané řády i naše rodové linie a tradice. Podle toho, jak to on sám pokládá za dobré. Naše životní příběhy samozřejmě tvoříme aktivně my lidé sami. Nejsme loutky. Ale Pán Bůh nám do toho někdy skrytě vstupuje. Jedná podivuhodně a občas nás nasměruje jinam. Někdy může zamíchat tím vším, co se děje v našich životech i našich rodinách. Někdy nás zasáhne něco těžkého a nám se zdá, že je konec a že náš úděl už bude jenom mara – trpký. A přece se ještě dočkáme něčeho nového, co by nám ani nepřišlo na mysl. Je to ohromné, fascinující tajemství skrytého Božího jednání. To, že jsem zrovna já tady, to je zázrak. Někdy se nám z toho až zatočí hlava – jak málo stačilo, aby se moji rodiče nikdy nesetkali a já bych tady nebyl... Jsem tady náhodou? Neměl tady být místo mě někdo jiný? Ne, věříme, že když jsme tady, tak nás tady Pán Bůh chtěl mít...

V tom Davidově rodokmenu žádné ženy nejsou. Během prvního čtení jsme ale četli ještě jiný rodokmen, a v tom je žen hned několik. Rodokmen Ježíšův. Linie od praotců, přes Davida až po Krista. A jsou tam hned čtyři ženy. A i když by to pisatel nemusel dělat, je to záměr, že je zmíní. Chce ukázat, jak Hospodin uskutečňuje svou spásu lidstva. A vstupuje do dějin, které nejsou plné dokonalých a svatých lidí, ale obsahují taky příběhy problematické a plné našich lidských selhání a hříchů. Jsou tam postavy pochybného původu, třeba právě jako Moábská Rút. Je tam nevěstka Rachab, matka Bóazova, která ale skvěle posloužila izraelským zvědům v Jerichu. A aby toho nebylo málo, Je tam Támar, která v přestrojení zplodí potomky se svým tchánem Judou, aby byl rod zachován. I když to, jak přišli jejich potomci na svět, zní hrozně, vina je mnohem

více na Judově straně, na jeho chytračení a intrikánství. No a petarda nakonec - je tam zmíněna dokonce „žena Urijášova“. Musí evangelista připomínat i hříchy samotného krále Davida? Bylo to nutné? Proč to raději taktně nezamlčel?

Ano, bylo to nutné. Protože Kristus sestoupil do našich lidských dějin, které nebyly samé světlo. A s námi hříšnými lidmi se ztotožnil. Neštítel se sestoupit do toho našeho lidského marasmu. Měl nás rád právě takové, jací jsme. A přišel pro lidi, kteří si připadají všelijak jiní, cizí, nezařaditelní, nepřijatelní, odlišní. Právě taky Rút v Ježíšově rodokmenu to ukazuje.

Ježíš Kristus přišel i pro ty všechny, kteří mají nějaké to svoje příslovečné máslo na hlavě. A první, kteří se po mnoha staletích v Betlémě dovědí o jeho narození, jsou nečistí, hrubí pastýři, kterých se mnozí štítí. A radost z jeho narození je pro všechny lid. A připomeňme si, že radost byla v Betlémě již dávno, už v časech Noemi, Bóaze a Rúta.

Co říci závěrem? Snad to, že kniha Rút patří mezi takzvaných pět svátečních svitků. Literárně je to novela. Četla se v Izraeli při dožínkových slavnostech. Není to ale jen romantická venkovská a zemědělská idyla. Je to svědectví o tom, jak Pán Bůh s námi jedná, svědectví o věrnosti Bohu uprostřed energického a odvážného lidského jednání a taky svědectví o důvěře, že svoje věrné neopouští. Možná jsme mohli mít někdy dojem, že je tento příběh až příliš idylický. Tak Pán Bůh nakonec ty věrné přece jen odmění dobrem? Nezapomeňme na to, že na začátku byla rodinná tragédie. Tři mrtví muži. Ale jejich ženy nevzdaly svoje životy. To je přece výzva! Cokoli zlého se v našem životě stane, člověče, nevzdávej svůj život. Pokračuj v cestě, Pán Bůh tě neopustí. Amen.

Modlitba: *Pane Bože, děkujeme ti za svědectví této knihy. Děkujeme za tento příběh o hrstce lidí, kteří zápasili se svými životy a neztratili naději. A taky o lidech, kteří byli kolem nich jako opora a povzbuzení. Dej, abychom takovými lidmi dokázali být pro druhé i my. A děkujeme ti za tvého Syna, který nám spolu s tebou dává sílu k životu. A za to, že se nám stal Zastáncem a Vykupitelem. Amen.*

